افزایش ۱۳ درصدی مرگ با منوکسیدکربن

سازمان پزشکی قانونی اعلام کرد: از ابتدای سال تا پایان آبان ماه، ۳۵۵ نفر بر اثر مسمومیت با گاز منوکسیدکربن در کشور جان خود را از دست دادند و این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال قبل که آمار جانباختگان ۳۱۳ نفر بود، ۱۳/۴ درصد افزایش یافته است. در این مدت استان‌های تهران با ۶۳، خراسان رضوی با ۲۷ و آذربایجان شرقی با ۲۶ فوتی بیشترین آمار مرگ و میر ناشی از گازگرفتگی را داشتند./ ایرنا

احتمال جهش علیه واکسن

علیرضا بیگلری، رئیس انستیتو پاستور ایران گفت: احتمال دارد با جهش ویروس، واکسن‌هایی که ساخته می‌شود اثرشان را از دست بدهند. وی افزود: به همین دلیل است که هرچند وقت یک‌بار باید ژنوم ویروس در هر کشور بررسی شود تا مطمئن شویم تغییری که ایجادشده، تأثیری در اثربخشی واکسن‌های ساخته‌شده و داروهایی که در آینده برای این بیماری ساخته خواهد شد، نداشته باشد./ایسنا

هرچند بودجه دانشگاه‌ها در لایحه افزایش داشته اما روسای دانشگاه‌ها معتقدند این افزایش تنها کفاف حقوق پرسنل را می‌دهد/ عکس: ایرنا

دانشگاه‌های بی‌اعتبار

دخل و خرج دانشگاه‌ها با هم نمی‌خواند، ریشه این مشکل کجاست؟ کمبود بودجه یا انفعال دانشگاه‌ها؟

لیلا شوقی

جامعه

بودجه دانشگاه‌ها مناسب نیست و خطر توقف رشد علمی جدی است. بودجه دانشگاه کفاف هزینه حقوق پرسنل را می‌دهد، نگران معیشت اعضای هیات علمی هستیم؛ اینها برخی از دغدغه‌های جامعه دانشگاهی کشور است. صاحبان این جملات نگران کننده نیز روسای دانشگاه‌های مطرح کشور هستند؛ مدیرانی که نسبت به آینده شاخص علمی کشور نگرانند و هشدار می‌دهند نمایندگان مجلس بهتر است دست دانشگاه‌ها را بگیرند تا مشکلات‌شان از این بیشتر نشود. برخی از آنها حتی از دولت خواسته‌اند هزینه اسکان و تغذیه دانشجویان را به عهده بگیرد تا اندکی از بار مشکلات آنها کاسته شود.

مشکلات مالی و کمبود بودجه در چند سال اخیر همواره مطرح بوده است اما ریشه این مشکل کجاست و چرا دانشگاه‌ها نمی‌توانند از پس هزینه‌های خود برآیند. در گزارش پیش رو، این مسائل را با چند استاد دانشگاه در میان گذاشته‌ایم.

بودجه دانشگاه‌ها زیر ذره‌بین

حقیقت این است که بودجه سال ۱۴۰۰ دانشگاه‌ها نسبت به سال ۹۹ افزایش پیدا کرده است. آن طور که به نظر می‌رسد، این بودجه به طور میانگین حدود ۴۰ درصد افزایش داشته است. اگر بخواهیم بودجه دانشگاه‌ها را بررسی کنیم، باید بدانیم هر کدام از دانشگاه‌ها از طرف نهادها و وزارتخانه‌ها ردیف بودجه دارند. به عنوان مثال، بودجه دانشگاه تهران از طرف وزارت علوم در سال ۹۹ حدود ۳۷۹ میلیارد تومان بوده، در حالی که این رقم در سال آینده به حدود ۹۲۴ میلیارد تومان رسیده است. دانشگاه‌های دیگر کشور مثل شهید بهشتی، صنعتی شریف و تربیت مدرس برای سال آینده به ترتیب حدود ۵۷۶، ۴۹۶ و ۵۲۵ میلیارد تومان بودجه دارند که همگی نسبت به سال ۹۹ افزایش داشته است. در این میان بیشترین افزایش بودجه را دانشگاه تهران به خود اختصاص داده است.

برای دانشگاه‌های امیرکبیر، علامه طباطبایی، تهران و فردوسی مشهد نیز به ترتیب ۳۸۱،۴۸۷، ۹۲۴ و ۵۹۸ میلیارد تومان بودجه در نظر گرفته شده است.

در این میان دانشگاه هنر و دانشگاه سیستان و بلوچستان به ترتیب با بودجه ۹۵ و ۲۹۲ میلیارد تومانی کمترین رشد بودجه را داشته‌اند.

دانشگاه‌ها اما ردیف بودجه دیگری نیز دارند که جدای از بودجه‌ای است که از طرف وزارت علوم برای اجرایی شدن برنامه‌های آموزشی به آنها تعلق می‌گیرد. به‌عنوان‌مثال، دانشگاه‌های علوم پزشکی از طرف وزارت بهداشت و درمان هم‌ردیف بودجه جداگانه‌ای دارد. برای نمونه اگر دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سال ۹۹ برای اجرایی شدن برنامه‌های آموزشی‌اش حدود ۴۳۲ میلیارد تومان از طرف وزارت علوم بودجه داشت در سال ۱۴۰۰ این بودجه حدود ۲/۵ برابر شده و به حدود ۱۱۰۸ میلیارد تومان رسیده است.

بودجه بخش آموزشی دانشگاه‌ها در حالی افزایش داشته که بودجه صندوق رفاه دانشجویان، سازمان امور دانشجویان، نهاد رهبری در دانشگاه‌ها و معاونت فرهنگی وزارت علوم نسبت به سال ۹۹، رشد زیادی نداشته است. بودجه امور رفاهی دانشجویان در سال آینده، حدود ۴۰۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شده است. پارک‌های علم و فناوری با رشد ۳۴ درصدی نسبت به سال ۹۹ حالا ۷۰۰ میلیارد تومان بودجه دارند و بودجه پژوهشگاه‌ها در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۹۴۳ میلیارد تومان است و بر اساس اعلام سازمان برنامه‌وبودجه نسبت به سال ۹۹ رشد ۵۹ درصدی دارد.

این بودجه البته هنوز نهایی نشده است اما از همین حالا باوجود افزایش، نارضایتی روسای دانشگاه‌ها را به همراه داشته است. بسیاری از آنها معتقدند این میزان افزایش بودجه جوابگوی افزایش حقوق و مزایای کارمندان دانشگاه‌ها نیست. حمیدرضا حاجی بابایی، رئیس کمیسیون برنامه‌وبودجه مجلس دراین‌باره گفته قرار است بودجه سال آینده دانشگاه‌ها بازنگری شود و افزایش بیشتری داشته باشد.

چرا بودجه دانشگاه‌ها کم است؟

بودجه دانشگاه‌ها در لایحه بودجه افزایش‌یافته است اما پای صحبت‌های روسای دانشگاه که بنشینید، متوجه می‌شوید این میزان بودجه در خوشبینانه‌ترین حالت کفاف حقوق پرسنل را خواهد داد. محمود فتوحی، رئیس دانشگاه صنعتی شریف از بودجه سال آینده دانشگاهش راضی نیست. او گفته با این وضعیت، رشد علمی یا متوقف می‌شود یا با رکود آن مواجه خواهیم شد.

آن‌طور که او گفته به‌طور متوسط بودجه دانشگاه‌ها در لایحه ۱۴۰۰، ۳۸ تا ۴۰ درصد افزایش پیدا کرده اما به دلیل میزان افزایش حقوق و مزایا، دانشگاه‌ها عملا نمی‌توانند در راستای فعالیت اصلی خود یعنی آموزش و پژوهش گام بردارند. با این روند فتوحی حتی نگران از دست دادن اعضای هیات علمی به ویژه اعضای هیات علمی جوان در دانشگاه‌هاست. او گفته امیدواریم نمایندگان مجلس در حل مشکلات بودجه‌ای دانشگاه‌ها کمک کنند.

سعدا... نصیری‌قیداری، رئیس دانشگاه شهیدبهشتی نیز برای تامین حقوق کارمندان و هیات علمی دانشگاهش نگران است. او از این‌که بودجه برنامه‌های توسعه‌ای و پژوهش دانشگاه‌ها اندک است، گلایه دارد.

آن‌طور که نصیری‌قیداری می‌گوید، در برنامه ششم توسعه تاکید شده که دانشگاه‌ها می‌توانند از منابع بانکی تا سقف یک میلیارد دلار برای تجهیز آزمایشگاه‌ها استفاده کنند اما تا به‌حال هیچ دانشگاهی نتوانسته است از این امکان بهره‌مند شود. به گفته او، بی‌مهری به حوزه علم و پژوهش، سدی جلوی اهداف علم و فناوری کشور ایجاد کرده است. در این بین اما هزینه تامین حقوق پرسنل همچنان دغدغه بسیاری از مدیران دانشگاه‌هاست.

برای محمود نیلی‌احمدآبادی، رئیس دانشگاه تهران هم تامین افزایش حقوق ۲۵ درصدی کارکنان دانشگاه‌ها مهم است.

آن‌طور که او گفته وضعیت بودجه همه دانشگاه‌ها مشخص است، به‌گونه‌ای که همه در این زمینه با فشار مواجه هستند. بر این اساس، ظرفیت بودجه در سال جاری و آینده باید مورد بررسی قرار بگیرد. با توجه به بودجه پیش‌بینی شده برای دانشگاه‌ها باید گفت اعداد کسری بودجه بسیار زیاد است.

دغدغه تامین حقوق پرسنل دانشگاه‌ها درحالی معضل اصلی روسای آنهاست که به‌گفته مهدی موسوی‌کوهپر، معاون پشتیبانی و منابع انسانی دانشگاه تربیت مدرس در شش ماهه اول امسال تنها ۳۷ درصد از بودجه ۳۱۷ میلیارد تومانی این دانشگاه به‌حساب دانشگاه تربیت مدرس واریز شده؛ به عبارت دیگر ۱۳۲ میلیارد تومان از بودجه امسال به این دانشگاه تخصیص داده شده است.

محمدتقی احمدی، رئیس دانشگاه تربیت مدرس در این‌باره گفته که با وجود محدودیت ورودی‌های مالی و کمبودهای بودجه‌ای، از منابع مختلفی کمبودها را جبران می‌کند.

عزیزا... حبیبی، رئیس دانشگاه خوارزمی هم دراین‌باره به ایسنا گفت: «۹۰ درصد بودجه دانشگاه‌ها صرف هزینه‌های پرسنلی می‌شود.» او گفته، دانشگاه‌ها با کاهش قدرت خرید و افزایش هزینه‌های پرسنلی مواجه‌اند و افزایش بودجه در مقابل افزایش هزینه‌های پرسنلی تنها درصد کمی از مشکلات دانشگاه را حل می‌کند.

راهکار چیست؟

مجلسی‌ها قول مساعد داده‌اند که مشکلات بودجه‌ای دانشگاه‌ها را حل کنند. علیرضا منادی، رئیس کمیسیون آموزش مجلس به جام جم می‌گوید: باید از ردیف بودجه‌ای که برای دولت زیاد هم مهم نیست، کم کرد و به دانشگاه‌ها داد. به نظر او بالا بردن رتبه علمی دانشگاهی ایران در منطقه و جهان مهم است و بنابراین دانشگاه‌ها باید بدون مشکل فعالیت کنند.

به گفته منادی، رتبه علمی ایران در منطقه عالی است اما با ردیف بودجه اندکی که به آن داده می‌شود، ممکن است در سال‌های آینده شاهد سقوط علمی ایران در منطقه و جهان باشیم. با این حال روسای دانشگاه‌ها پیشنهاداتی هم برای تامین بودجه دارند. برای نمونه نیلی‌احمدآبادی، رئیس دانشگاه تهران از دولت خواسته‌است که در قالب تسهیلات، هزینه‌های تغذیه و خوابگاه دانشجویان را پرداخت کند؛ پیشنهادی که البته به‌نظر محمدحسین ایمانی، رئیس پیشین دانشگاه علم و فرهنگ، حداقل امسال که ویروس کرونا شایع است با مدیریت درست قابل حل است. او به جام جم می‌گوید: تا زمانی که کرونا شایع است و دانشجویان در دانشگاه‌ها حضور ندارند، دانشگاه‌ها می‌توانند در هزینه‌های برق و آب و تجهیزات صرفه‌جویی کنند و حساب خود را کم‌کم از دولت جدا کنند.

نیلی‌احمدآبادی البته راهکار دیگری هم دارد، این که دولت از فعالیت‌های علمی و پژوهشی دانشگاه‌ها حمایت کند. او استفاده از صندوق پژوهشی و فناوری وزارت علوم را یکی از راهکارها دانسته و گفته اگر این صندوق با ۱۰ تا ۲۰ درصد از اعتباراتش از رساله‌ها و پایان‌نامه‌های دانشگاهی پشتیبانی کند، اتفاق خوبی می‌افتد.

جعفر قادری، عضو هیات علمی دانشگاه شیراز اما معتقد است که به‌جای این‌که روسای دانشگاه‌ها منتظر ردیف بودجه بیشتر باشند، بهتر است هزینه‌ها را کاهش دهند و صرفه‌جویی کنند. یعنی به‌جای این که روسای دانشگاه‌ها به‌دنبال تامین هزینه‌های بیشتر باشند، با همین بودجه برنامه‌ریزی و تلاش کنند تا کمبودها را جبران کنند.

رشد علمی یا افزایش فارغ‌التحصیل

بودجه دانشگاه‌های معتبر کشورهای دیگر چقدر است؟ آیا آنها هم با مشکلات این‌چنینی مواجه‌اند؟ به گفته محمدحسین ایمانی، رئیس پیشین دانشگاه علم و فرهنگ، دانشگاه‌های معتبر جهان به بودجه دولتی وابسته نیستند و درآمدزایی می‌کنند. به گفته او، وابستگی دانشگاه‌های ایرانی به بودجه دولتی، باعث شده تا دانشگاه‌ها، انگیزه درآمدزایی نداشته‌باشند؛ حال این که در دانشگاه‌های دیگر، مدیریت مالی متفاوت است. به عنوان مثال در دانشگاه هاروارد، دانشجویان به سمت تحقیقات دانشجویی گرایش دارند و آنها اغلب تحقیقات پژوهشی انجام می‌دهند، تحقیقات پژوهشی که البته با سرمایه شرکت‌ها انجام می‌شود و درآمد قابل‌قبولی هم برای دانشگاه دارد.

دانشگاه MIT با کمک‌های مالی، تحقیقات غیرمستقیم و سرمایه‌گذاری در پروژه‌ها، بودجه دانشگاهی خودش را تامین می‌کند. درآمدهای دانشگاه میشیگان، با درآمدزایی که از طریق پژوهش‌های دانشجویان و خدمات درمانی که این دانشگاه به مردم می‌دهد، تامین می‌شود. این در حالی است که در ایران دانشگاه‌ها، منتظر دست به جیب شدن دولت و تخصیص بودجه‌اند. پیشنهاد ایمانی، هم این است که روسای دانشگاه‌ها، به جای این که منتظر تخصیص بودجه دولتی باشند، از ظرفیت‌های پژوهشی‌شان استفاده و بر درآمدزایی تمرکز کنند.

احمدحسین فلاحی، سخنگوی کمیسیون آموزش مجلس نیز در این‌باره به جام جم می‌گوید: باید امیدوار باشیم، همین بودجه‌ای که دولت برای دانشگاه‌ها درنظر گرفته‌است، تامین بشود.

به گفته او، بودجه ۱۴۰۰ دولت، روی فروش روزانه دو میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه نفت، با دلار ۱۱ هزار و ۳۰۰ تومان بسته شده در حالی که دولت در سال ۹۹ روزانه حدود ۷۰۰ هزار بشکه نفت می‌فروشد و همه اینها می‌تواند بر کمبود بودجه در سال بعد، اثرگذار باشد و تخصیص بودجه به دانشگاه‌ها را دچار اختلال کند.

یک تیر و ۲ نشان

دانشگاه‌ها با هدف توسعه آموزش، فناوری و پژوهش فعالیت می‌کنند. قادری، عضو هیات علمی دانشگاه شیراز روی این مساله دست می‌گذارد که چرا دانشگاه‌ها این اهداف سه‌گانه را برای از بین بردن مشکلات جامعه و خودشان به کار نمی‌گیرند؟ به نظر او، باید دیوار بین دانشگاه‌ها و جامعه برداشته شود و اساتید بیشتر در جریان نیاز و مشکلات جامعه قرار بگیرند و در واقع آنها آموزش را راه‌حلی برای از بین بردن مشکلات جامعه بدانند.

اتفاقی که به نظر او می‌تواند باعث درآمدزایی دانشگاه‌ها هم بشود و مشکلات مالی دانشگاه‌ها را حل کند. قادری معتقد است استادان دانشگاه در کنار تولید علم بهتر است به پژوهش و از بین بردن مشکلات جامعه نیز بپردازند. این عضو هیات علمی دانشگاه شیراز پیشنهاد می‌دهد استادان دانشگاه‌ها، به جای این که در کلاس‌های درس به دانشجویان درس بدهند، در پارک‌های فناوری مطالب درسی را اجرا کنند و ببینند که مباحث علمی‌شان به صورت علمی تا چه میزان قابل اجراست؟

او مشکلات دامپروری و کشاورزی را مثال می‌زند و عنوان می‌کند: با همت استادان و عزم دانشجویان کشور، مشکلات در دامپروری و کشاورزی قابل حل است. نتایج حاصله از کارهای پژوهشی، مشکلات جامعه را حل می‌کند، البته با درآمدهای ناشی از تحقیقات علمی می‌توان کمبودهای بودجه‌ای دانشگاه‌ها را هم از بین برد و با یک تیر دو نشان زد. اتفاقی که البته خود می‌تواند سطح علمی دانشگاه‌ها را بالا ببرد.

پایان‌نامه‌ها و تحقیقات علمی دانشگاهی دانشجویان و دانشگاه‌ها می‌تواند به جای خاک خوردن در قفسه کتابخانه دانشگاه‌ها به مرحله اجرایی برسد و گرهی از مشکلات جامعه و دانشگاه‌ها باز کند.

فتوحی:
با این وضعیت بودجه دانشگاه‌ها در لایحه ۱۴۰۰ رشد علمی یا متوقف می‌شود یا با رکود آن مواجه خواهیم شد

نیلی احمدآبادی:
با توجه به بودجه پیش‌بینی شده برای دانشگاه‌ها باید گفت اعداد کسری بودجه بسیار زیاد است

کوتاه‌تر از گزارش

منع تردد شبانه به شهرهای زرد رسید

امروز شهر قرمزی در کشور وجود ندارد و این خوش‌ترین خبری است که این روزها از ستاد ملی مقابله با کرونا به گوش می‌رسد، با این حال ۳۳۰ شهر در وضعیت زرد و ۱۰۸ شهر نیز نارنجی هستند. براساس تازه‌ترین محدودیت‌ها نیز قرار شده محدودیت تردد شبانه، علاوه‌بر شهرهایی که در شرایط نارنجی قرار دارند، از ساعت ۲۱ تا ۴ نیز در شهرهایی که وضعیت‌شان زرد است، اعمال شود.

حالا و در حالی که رعایت پروتکل‌های بهداشتی، همکاری مردم، اصناف، نهادها، کسبه، نیروی نظامی و انتظامی و اجرای طرح شهید حاج‌قاسم سلیمانی همچنان ادامه دارد، در جلسه روز گذشته ستاد ملی مقابله با کرونا، آخرین وضعیت بیماری در کشور و در سطح دنیا، بررسی و تصمیمات تازه‌ای گرفته شد. مصوباتی که می‌تواند باعث ادامه سیر نزولی آمار مبتلایان و بستریان در کشور باشد.

علیرضا رئیسی، سخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا گفت: «میزان بستری روزانه در کشور بیش از ۴۰ درصد و مرگ و میر هم بیش از ۵۰ درصد کاهش یافته و امیدواریم این روند ادامه یابد.»

وی عنوان کرد: «البته باز هم تاکیدمان این است که دورهمی خانوادگی و شب‌نشینی‌ها و تجمعات می‌تواند بسیار موثر باشد و اگر رعایت نشود، شاید شاهد پیک مجدد بیماری باشیم.»

منع تردد شبانه و تداوم تعطیلی مدارس

سخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا درباره نحوه چگونگی فعالیت‌های مدارس در روزهای آتی گفت: «در ستاد مقابله با کرونا پیشنهادی مطرح شد مبنی بر این‌که کلاس‌های پایه اول و دوم ابتدایی بازگشایی شود که این موضوع در کمیته تخصصی مطرح شد و رای نیاورد، بنابراین مدارس همچنان غیرحضوری برگزار می‌شود تا در آینده شرایط بهتری فراهم شد. امیدواریم بعد از اجرای واکسیناسیون و قطع زنجیره انتقال در سال آینده، به سمت بازگشایی مدارس برویم.»

علیرضا رئیسی درباره تداوم محدودیت‌های در نظر گرفته‌شده برای ادامه پیداکردن سیر نزولی آمار مبتلایان و فوت‌شدگان گفت: «یکی از اقدامات بسیار موثر که هزینه کمی دارد و باعث ایجاد محدودیت شدید نمی‌شود، منع تردد درون شهری از ساعت ۲۱ تا ۴ بامداد است که بسیار موثر بوده و مصوب شد که در شهرهای زرد نیز این منع تردد از ساعت ۲۱ تا ۴ بامداد ادامه پیدا کند.»

اما و اگرهای خرید واکسن

در جلسه دیروز ستاد ملی مقابله با کرونا همچنین حسن روحانی، رئیس جمهور با اشاره به این‌که شاهد جهش کرونا در کشورهای اروپایی و مخصوصا انگلیس هستیم، عنوان کرد: «باید مراقبت بیشتری برای ورود مسافرانی داشته باشیم که از این کشورها به ایران می‌آیند. البته با فرض بر این‌که این ویروس جهش‌یافته وارد کشور شود، راه درمان همانی است که تاکنون داشته‌ایم، یعنی برای آن ویروس هم فاصله‌گذاری باید رعایت و همه پروتکل‌ها باید دقیق‌تر و جدی‌تر اجرا شود.»

رئیس جمهور درباره بحث‌هایی که اخیرا راجع به خرید واکسن پیش آمده است نیز گفت: «مردم ما بدانند که از روزهای اول شیوع کرونا یکی از مهم‌ترین مسائل ما واکسن بود. از همان زمان هم شرکت‌های دانش‌بنیان کار را شروع کردند و البته باید در کنار کار آنان، به‌دنبال خرید واکسن هم باشیم، چرا که ممکن است واکسن داخلی دیرتر آماده شود.»

وی ادامه داد: «مردم بدانند که ما به دنبال خرید واکسن رفتیم، اما آمریکایی‌ها برای ما مشکلاتی ایجاد کردند، در واقع اصلا جایی نیست که ما بخواهیم خرید انجام دهیم و آمریکا سنگ‌اندازی نکند.»

روحانی با تاکید بر این‌که ما در نقل و انتقال یا نگهداری واکسن هیچ مشکلی نداریم، تصریح کرد: «البته در خرید مشکلاتی داریم اما روزانه و مورد به مورد از این تحریم‌ها عبور می‌کنیم، کاری که تاکنون هم انجام داده‌ایم و بعد از این نیز انجام خواهیم داد.»